

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1914. év, február 15.

IV. FÜZET.

LIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvezszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 48—64 K, ha az átdolgozást igényel avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 32—48 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 24—32 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség évnegyedenként küldi meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félevekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteini kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készíttet a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többé kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetnek meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1914. ÉVI (33.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legcélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐÓR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsházai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

1914. FEBRUÁR 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

4. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz. II. em.

☛ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☛

(Telefon: 37-22.)

Az erdészeti államvizsgát megelőző gyakorlati kiképzés.

Irta: *Bund Károly.*

Az ország szakközönsége csak mintegy véletlenül: *Roth Gyulának*, az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya elé terjesztett indítványából szerzett tudomást a földmivelésügyi miniszternek egyik jelentős újabb rendelkezéséről, mely szerint az erdészeti államvizsgálathoz szükséges gyakorlati szolgálatba beszámítható alkalmazásnak fog tekinteni „a rendszeres üzemterv szerinti gazdálkodásra kötelezett, vagy önként így gazdálkodó erdőbirtokosok szolgálatában való alkalmaztatáson kívül minden oly alkalmaztatást, amely amellelt, hogy feltétlenül módot nyújt — ha nem is közvetlen közreműködés, hanem *csupán szemlélet útján* — a rendszeres gazdálkodás menetének megismerésére, az erdészeti államvizsgára készülőknek, mint valamely

erdőgazdasággal kapcsolatos vállalat alkalmazottjának megfelelő módot nyújt arra, hogy vagy szorosabb értelemben vett erdőgazdasági műveletekben, illetőleg az erdőgazdasággal kapcsolatos üzemekben (fatermelés, szállítás, feldolgozás és értékesítés), vagy az ezekhez szükséges berendezések létesítésében (például szállítási eszközök, fűrésztelepek létesítésében) és kezelésében tényleg közreműködjek s ekként a rendszeres gazdálkodásnak általánosságban való megismerése mellett bizonyos fontosabb speciális feladatokban beható gyakorlati ismereteket szerezzen“. A miniszter ezenkívül megkívánja, hogy a szolgáltató törvényesen bejegyzett cég legyen, a jelölt pedig a vállalatnál tapasztaltakról éppúgy leírást készítsen, mint az erdőgazdaságban tapasztaltakról.

Az erdészeti államvizsga előtt megkívánt *erdészeti* gyakorlati szolgálatnak ez a liberális magyarázata új ideiglenes működési teret nyit meg végzett főiskolai hallgatóinknak, ami, ha tényleg keresni fogják és alkalmazást is nyernek, az erdészeti szaknak mai zsufoltsága mellett mindenestre fontossággal bír; az *erdészeti* kiképzés tekintetében sem mondható a vállalatoknál töltött idő elveszettnek, bár ami az erdőgazdaságról és különösen a *rendszeres* erdőgazdaságról nyert képet illeti, az a legtöbb esetben felette hiányos lesz, amit a rendelet fogalmazója is nyilván érzett, mert különben nem igyekezett volna hangsúlyozni, hogy a vállalati szolgálatnak alkalmat kell nyújtani arra, hogy az illető a rendszeres gazdálkodást legalább általánosságban megismerje. Ha azonban oly vállalathoz kerülnek, amely a megvásárolt fatömeget gazdaságosan termeli ki és ugyanígy dolgozza fel, akkor a helyes választékolás, a szállítás és feldolgozás terén értékes tapasztalatokra tehetnek szert fiatal szaktársaink, akik, ha nem csupán megtürt „benevolus auditor“-ok, hanem tényleg közreműködők, megismerhetik

azt az intenzív, érdemleges üzleti munkát, amelyet egyébként hivatalainkban még nem mindenütt lehet tapasztalni.

Mégis, ha tisztán az erdészeti kiképzés érdekéből mérlegeljük az új intézkedést s eltekintünk azoktól az esetektől, amikor egyes végzett erdészek a fakereskedelmet és faipart fogják esetleg élethivatásnak tekinteni, azt találjuk, hogy ez az intézkedés a gyakorlati kiképzés terén *ugrást* jelent, amely, legalább az állami szolgálatot illetően, a jelen állapottal szemben közbeesően más, a tulajdonképeni erdészeti kiképzés szempontjából legalább is épp oly fontos és közelebb fekvő intézkedéseket megelőz, azokat mintegy átugorja.

Már a főiskolán a tulajdonképeni erdészeti tudományok és az előkészítő és segédtudományok óraszámának aránya nézetünk szerint kedvezőtlen; a szorosán vett erdészeti tudományokból egyesek teljesen hiányoznak, mint például az erdőgazdasági politika, mások óraszám tekintetében rendkívül mostoha elbánásban részesülnek; így az erdőmiveléstannak feltétlenül egész évi tárgynak kellene lenni, a kereskedelmi ismeretek és az erdészeti adminisztráció (birtokigazgatás, könyvvitel stb.) is több figyelmet érdemelne. Ezekkel szemben tultengenek az előkészítő és segédtantárgyak. Az erdészeti szállítási eszközök és berendezések előadásával az ut- és vasutépítéstan és a víz- és hidépítéstan mindenestre egybeolvasztható lenne, az elektrotechnikára aligha van nagyobb mértékben szükség, mint amilyenben az a fizika keretében tárgyalható stb. Számszerint ma a téli félévben hetenként mind a négy évfolyamban 28 az erdészeti, 52 a többi előadási órák száma, a nyári félévben pedig 25 erdészeti előadási óra áll szemben 44 más tantárgyra eső órával. Ezek oly körülmények, amelyek tíz év óta állanak fenn a megreformált főiskolán és az Erdészeti Lapokban már

a reform idejében is szóvátétettek, de természetszerűen eredmény nélkül. Egy évtized után valóban eljött volna az ideje annak, hogy a székhely kérdésétől függetlenül is erdészeti szakoktatásunk e hiányai, amelyekhez főként még a vizsgarend megváltoztatása sorakoznék, orvosoltassanak.

De a főiskolai oktatás hiányainak pótlása mellett régen érzett hiányai vannak az államvizsgát megelőző gyakorlati kiképzésnek is. Az erre vonatkozó rendelkezések eddig csupán annyit mondtak, hogy az államvizsgát megelőzően *rendszeres* erdőgazdaságban két évi gyakorlati szolgálatot kell teljesíteni. Azzal, hogy *rendszeres* erdőgazdaságot említ a szabályzat, nyilván azt célozza, hogy a vizsgajelöltek lehetőleg tanulságos és helyesen vezetett erdőgazdaságokban nyerjék az első benyomásokat az erdészeti gyakorlatról, amely benyomások többé-kevésbé egész életükön át szemük előtt lebegnek. Emellett természetesen rendszeres gazdaság alatt nem szabad csupán a jóváhagyott üzemterv szerint kezelt erdőbirtokokat érteni, mert ez egyfelől a gyakorlatban teljesen kivihetetlen volna, másfelől pedig a fejlett, helyes erdőgazdaság nincs okvetlenül a jóváhagyott üzemtervhez kötve. Hogy mivel foglalkozzék a vizsgajelölt ez alatt a két év alatt, arra nézve közelebbi utasítás nincsen, pedig ez szerény nézetem szerint igen nagy fontossággal bír. Az erdészeti államvizsgákon tapasztalt gyakori ismerethiány, a saját szakmánk iránt fiatalabb kollégáknál oly sajnosan gyakran észlelt közöny, a lelkesedésnek és tudásváagnak hiánya, amely például szakkönyveink hihetetlenül gyarló kelendőségében is kifejezésre jut, mindez nem kizárólag, de mégis jórészt annak tulajdonítható, hogy kevés vagy semmi sem történt arra, hogy kezdő szaktársaink érdeklődése foglalkozásuk iránt ébren tartassék, hogy nekik alkalom nyujtassék a tanulásra és továbbképzésre. Egyes

hivatalfőnökök és erdőgondnokok jóvolta itt-ott kielégítő vagy egyes esetekben kiváló mértékben gondját viselte az államvizsgára készülő fiatalságnak, mely ez esetben nagy hála van kötelezve, legtöbb esetben azonban a gyakornok nem továbbképzésre szoruló kezdőnek, hanem *kizárólag* munkakerőnek tekintetett, akit ott lehet alkalmazni, ahol erre éppen szükség van. Ez a pillanatnyi szolgálati érdek (szemben a jól felfogott szolgálati érdekekkel) eredményezi azt, hogy egyesek pl. csak mérnek és felhordanak két évi szolgálatuk alatt, de már az állománybecslésről, az üzemterv további összeállításáról gyakorlatilag mit sem tudnak, nem is szólva arról, hogy az erdőgondnoki teendőkben stb. éppenséggel teljesen járatlanok. Mások viszont csak a központban térképek másolásával foglalkoztak, vagy erdőgondnokságban voltak, vasutat építettek stb. egyebet látni és tapasztalni, az oly sokoldalú erdőgazdaság önálló vezetésére némileg is előkészülni azonban nem volt alkalmuk.

Pedig az a mag, amelyet az elméleti oktatás során elhintettek, ekkor csirázik, ekkor öltenek kézzelfogható alakot a szürke elmélet tanításai s ekkor van a gondos, oktató vezetésre legnagyobb szükség, nehogy a magára hagyott fiatal ember oly hibás feltevéseken alapuló eszményképet alkosson magának, melyet később megvalósítani igyekszik. Sok kisebb erdőgazdaságban látjuk ennek nyomát, ahol az erdőtiszt igen korán jutott önálló állásba és vezető feljebbvaló nélkül működik saját, ifjú korában egészen meg nem érlelődött eszméi szerint.

A lehetőleg alapos, a szükséges mértékig sokoldalú és jóindulatu vezetéssel kapcsolatos gyakorlati kiképzés tehát rendkívüli fontossággal bír és sok gyengébb tehetségű, vagy a főiskolán könnyelmű fiatal emberből nevelhet kiváló szakembert. Hogy azonban ezt az eredményt elérjük, bizonyos

kereteket kell ennek a gyakorlati szolgálatnak szabni, mely ma teljesen a véletlenségtől függ. Ezek a keretek a magán-szolgálatban természetszerűen csak igen általánosak lehetnek, a gyakorlati szolgálat részletesebb szabályozásáról csak az állami szolgálatban lehet szó, ami azonban mit sem von le a kérdés fontosságából, mert már igen sokat nyerne szakunk akkor is, ha legalább az állami szolgálatban biztosítatnék intézményesen a lehetőségig jó gyakorlati kiképzés, hiszen ez a példa termékenyítőleg hatna a magán-szolgálatra is, amelybe számos állami szolgálatban volt kezdő tisztviselő lép át, ami különösen akkor fog ismét sűrűbben bekövetkezni, ha a főiskola zsufoltsága következtében az állam kénytelen lesz a végzett hallgatókat fölös számban is alkalmazni, hogy az előirt teljes erdészeti képesítés elnyerésére nekik alkalmat adjon.

A gyakorlati kiképzés sokoldalúsága mellett a fősúlyt arra helyezném, hogy elsősorban szorosabb értelemben vett jó erdőgazdát, *jó erdészt* neveljünk a fiatal szakemberből, mert ez a tulajdonképeni hivatása s erre is van erdőgazdaságunknak leginkább szüksége. Aki ezzé nevelődött, az, ha később valamely különleges szakra is adja magát, például az erdészeti építkezések, vagy az erdőrendezés terén működik, mindig érzékkel bír az u. n. kezelés, jobban mondva a tulajdonképeni gazdaság szükségletei iránt. Elsősorban tehát erdőgondnoksághoz kell a fiatal embert beosztani s ott addig meghagyni, amíg az egy éven belül előforduló munkálatokat mind megismerheti. De erdőgondnokság és erdőgondnokság között is nagy a különbség. Elsősorban a fejlettebb gazdaságokkal bíró, változatosabb viszonyu, tanulságos oly erdőgondnokságok jönnek tekintetbe, amelyek fatermelése és kihazatála házilagos s amelyek gyakorlati és tudományos tekintetben lehetőleg színvonalon

álló, tapasztalt s emellett jóindulatu és közlékeny tiszték vezetése alatt állanak. Annyira fontosnak tartom, hogy elsősorban a tulajdonképeni foganatosító gazdasággal ismerkedjék meg a fiatal szaktárs, hogy addig is, amíg a községi erdők adminisztrációja fokozatosan oda nem fejlődik, hogy minél több helyen átlépve az u. n. műszaki teendők ellátását, valóban gazdasággá válik, amilyen az például már ma is Szabadkán és Szegeden, még pedig a szó legnemesebb értelmében, a később a községi erdők szolgálatára hivatott gyakornokokat is két évre az erdőkincstárhoz vélem beosztani, hogy kellő gazdasági ismeretek birtokában lépjenek új szolgálatukba, ahol sokszor csakhamar kell ugyszólván önálló, vagy legalább is részleteiben nehezebben ellenőrizhető munkakört betölteniök s ahol ma gyakorlatot szerezhetnek ugyan különleges munkakörükben, de gazdaságot csak elvéve ismerhetnek meg. Már pedig erre saját szolgálatuk jövő fejlődése érdekében nagy a szükség.

A gyakornoki kinevezéseknek gyorsan, már szeptember hó elseje előtt kellene megtörténni, amint az régebben így is volt, hogy egyfelől a fiatal ember csakhamar megtudja, vajjon számíthat-e az állami szolgálatba való felvételre vagy nem, s hogy a várakozásban a drága idő ne teljék el, hanem a szeptember elején szolgálatba lépő végzett hallgató az őszi gazdasági munkát teljes mértékben megismerje. A favágatás mindinkább az őszi és téli évszakra terelődik át és az őszi erdősítés is elég fontos arra, hogy ne mulassza el a kezdő tisztviselő. Szeptember elejétől a következő év júniusáig az erdőgondnokságnál, még pedig lehetőleg egy és ugyanazon erdőgondnokságnál kell a gyakornoknak maradnia, s eközben három hónapon át egyik védkerület altiszti teendőit is el kell végeznie, vagyis az illető erdőőrrel együtt időnként a védelmi szolgálatban résztvenni, az összes napszámjegyzékeket

vezetni, a folyamatban lévő vágatási, erdősítési, csemetekerti, kisebb építési munkák felügyeletét végezni, áterdöléseket kijelölni stb.

A többi hat hónap alatt az erdőgondnok jóindulatu vezetése mellett, amelynek különben az előzően említett három havi védkerületi szolgálat alatt sem szabad szünetelnie, az összes irodai és külső erdőgondnoki teendőkben részt kell vennie, az erdőgondnok összes intézkedéseit meg kell ismernie azok indokaival együtt.

Junius hó 1-től az év végéig, esetleg a következő év januárjának végéig erdőrendezési szolgálatot teljesítsen a gyakornok. Ez az idő elegendő arra, hogy kellő gyakorlatot szerezzen a mérésben, a felhordásban, a térképrajzolásban, a térszámításban, az állománybecslésben (aminek gyakorlására egyébként az erdőgondnoksági gyakorlat is módot nyújt) és az üzemtervek szerkesztésének lényegi részében is. Megkövetelném, hogy a gyakornok akár annak az erdőgondnokságnak egy részét, amelynek gazdaságánál szolgált, akár az erdőrendezési munkák közben megismert egyik erdőrészt, amelynek határai azonban ne essenek egybe a fennálló gazdasági beosztással, mint önálló birtokot erdőrendezésileg feldolgozza, vagyis róla állománytérképet készítsen és üzemtervének lényeges részeit kidolgozza, kapcsolatosan a szükséges uthálózati tervvel. A porosz utasításhoz hasonlóan valamely 1—2 *km* hosszú utszakasznak szintmérési felvételét és költségszámítását is meg kellene kívánni.

Az így készült üzemterv még akkor is, ha jórészt másolat, nagyobb értéket képviselne a készítő képességeinek és tudásának megítélésénél, mint azok a primitív erdőrendezési feladatok, amik az idő rövidségére való tekintettel az államvizsga írásbeli részén feladhatók.

Az erdőrendezőnek természetesen a nála eltöltött szolgálati idő alatt be kellene avatnia a gyakornokot foglalkozásának misztériumaiba, egyes felforgó problémákat fiatal szaktársaival meg kellene beszélnie, egyes önálló feladatok megoldását gyakorlatképen reájuk bízni, nehogy ismét oly vizsgajelöltek jelentkezzenek, mint most oly gyakran, akik ugyan két évet kizárólag az erdőrendezésnél szolgáltak, mértek, felhordtak, planimétereztek, sőt talán még próbatereket is felvettek, — de az üzemterv gyakorlati összeállításának lényegi részéről halvány sejtelemmel sem bírnak.

Az erdőrendezési gyakorlatot ismét az erdőgondnokság válthatná fel, ahol most már az erdőgondnok állandó felügyelete, vezetése és szükséghez képest közbelépése mellett az erdőgondnokság vezetésében, az összes külső és belső munkák teljesítésében kellene a vizsgajelölteknek gyakorlatot szerezni 3—4 hónapon át.

Ezt is elvégezve, az igazgatási központba rendelendők a gyakornokok; s ha itt érdemleges munkát nem is végezhetnek, az ellenőrködő főtisztviselők mellé beosztva az ügykezelést mégis jól megismerhetik, a számvevőségi szolgálatot is tanulmányozhatják és főnökükkel különféle erdőgondnokságokba kiutazva, ismereteiket rendkívül bővíthetik. Innen kiküldhetők szomszédos tanulságos magánuradalmak, fafogyasztó ipartelepek és fapiaczok tanulmányozására is.

Meg vagyok győződve, hogy főiskolai oktatásunk hiányosságainak pótlása, kapcsolatban a gyakorlati kiképzés javasolt rendszerével, igen jelentős lépést jelentene erdészetünk jobb jövője felé és kitöltené azt a hézagot, amely, most ezen a téren igen sajnosan érezhető módon fennáll. Csak így nevelünk önnálló gondolkozású erdőtiszteket, akik nem azt várják folyton, hogy mit parancsol a felsőbbség,

akik nem azt tekintik főtörekvésüknek, hogy minden gazdasági rendszabályért a felelősséget magukról feljebbvalóikra hárítsák és máskülönben inkább semmit sem tesznek. Kellő tudással bíró, szakjukat szerető, érte lelkesedő fiatal gárdánk lesz megint, melynek megnyugvással adhatjuk át annak-idején helyünket.

A magánszolgálatban a gyakornokok foglalkoztatásának fenn vázolt rendszere csak óhaj maradhat, amely azonban bizonyára sok helyen meghallgatásra találna. Megkövetelendőnek csupán azt vélem, hogy a gyakornok ott is készítsen az illető birtokról, vagy annak egyik 2—3000 holdas részéről üzemtervet. Ha pontos területi adatok nem állanak rendelkezésre, vegye fel azokat hozzávetőleg, rajzolja meg a térképet a katonai felvételek alapján, vázolja benne gondos bejárás és becslés alapján az állományokat, tervezze meg a gazdasági beosztást és készítse el az üzemtervet és az uthálózatot. A szintezési munkálatot ebben az esetben el lehet ejteni, mert a szükséges segédmunkások esetleg nem állanak a gyakornoknak díjtalanul rendelkezésére.

A vázolt rendszer mellett a két évi gyakorlati kiképzés felöleli azt, amit minden erdésznek okvetlenül tudnia kell; az időt jól kihasználja, de nem kíván lehetetlent, nem hajszolja a fiatal embert, hanem módot nyújt, hogy meg is emészsze a látottakat. Alkalmat nyújt arra is, hogy a fa választékolása és értékesítése, erdei és raktári kezelése, az árak kalkulálása stb. terén ismereteket szerezzen — úgy az erdőgondnokságnál, mint a központban. Többek között ennek érdekében hangsúlyoztam, hogy *lehetőleg* házilágos kitermeléssel bíró, a fát évről-évre és választékonként kisebb részletekben értékesítő erdőgondnokságok jönnék a gyakornokok kiképzése tekintetében elsősorban figyelembe.

A további kiképzés az élet dolga; a fenn előadottak-

nál többet az államvizsgát megelőző két évben kívánni nem lehet, különben az ifju mindenből valamit tud, de semmit sem alaposan, azt sem, amit minden erdésznek tudnia kell.

Az államvizsgáig legyen a kiképzés utja lehetőleg mindenkinél ugyanaz, utána szétágazódhatnak; egyikből kiváló kultivátor, a másikból építőmérnök, a harmadikból központi fogalmazó stb. lehet s ki-ki hajlama, vagy a szolgálat érdeke szerint ebben, vagy abban a különleges szolgálati körben képezheti ki magát. A nagy többségnek első feladata, hogy jó, talpraesett erdőgondnok legyen és erdeinket ott künn a hegyoldalokon tartsa épségben és a jövődelmezőséget biztosító jókarban!

Bizonyára kívánatos, hogy legyenek oly tisztviselők is, akik fakereskedelmi téren társaiknál bővebb ismeretekkel birjanak, különösen oly jól vezetett magánuradalmaknál, ahol nemcsak a fa kitermelése, hanem kisebb-nagyobb mérvű feldolgozása is az erdőtiszt feladatai közé tartozhatik. Ezeket a különleges tanulmányokat azonban — ha az első két évi gyakorlatot nem éppen egyik, már így berendezett uradalomnál tölti a jelölt, ahol azok önként kínálnak, csakis az államvizsgát követő időben vélem teljesíthetőknek, máskülönben azok a többi érdekek rovására mennek. Tehát a fakereskedelmi vállalatoknál való foglalkoztatást is, amelynek egyébként több akadályát látom, az államvizsgát követő időnek kell fentartani.

